

MODERN TRENDS IN DEVELOPMENT SCIENCE AND PRACTICE

Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference

Varna, Bulgaria
November 02 – 05, 2021

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1

The VII International Science Conference «Modern trends in development science and practice», November 02 – 05, 2021, Varna, Bulgaria. 619 p.

ISBN - 978-1-68564-516-8

DOI - 10.46299/ISG.2021.II.VII

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	Ph.D. in Machine Friction and Wear (Tribology), Associate Professor of Department of Tractors and Agricultural Machines, Maintenance and Servicing, Lecturer, Deputy dean on academic affairs of Engineering and Energy Faculty of Mykolayiv National Agrarian University (MNAU), Mykolayiv, Ukraine
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D. (Economics), specialty: 08.00.04 "Economics and management of enterprises (by type of economic activity)"
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES		
1.	Бутенко А.О., Волошко С.А., Баранік Д.А., Стоцький А.В. СУЧАСНІ СПОСОБИ ХІМІЧНОГО КОНСЕРВУВАННЯ КОРМІВ ТА ЇХ ЕФЕКТИВНІСТЬ	19
2.	Котельницькая А.Н., Тимошук Т.Н., Тишковский В.В., Лисюк В.В. ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИНОКУЛЯЦИИ СЕМЯН ЛЮПИНА УЗКОЛИСТНОГО В УСЛОВИЯХ ПОЛЕСЬЯ	23
3.	Крижанівський В.Г. ФОРМУВАННЯ НАСІННЕВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ТА ПОСІВНИХ ЯКОСТЕЙ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	29
4.	Троцька С.С., Карпенко М.М., Іваниця А.О., Ткаченко В.О. ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ГАЗОННИХ ТРАВСТОЇВ ТА ЇХ СКЛАД	33
5.	Федючка Е.Н., Саюк А.А. СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ВЫРАЩИВАНИЯ СПАРЖИ В УКРАИНЕ	38
ARCHITECTURE, CONSTRUCTION		
6.	Berezovetska I. LOCATION OF MANOR HOUSES IN THE URBAN STRUCTURE OF LVIV OF THE SECESSION PERIOD	41
7.	Skorokhodova A., Shkurotianova M. ВУЛИЧНІ МЕБЛІ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА	44
8.	Криворучко Н.І., Алалі Т. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ	48
9.	Олексієнко А., Бондаренко В. ПРОЄКТУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ЕКО-ОБ'ЄКТІВ В СИСТЕМІ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ В АРХІТЕКТУРІ ТА ДИЗАЙНІ	52

BIOLOGICAL SCIENCES		
10.	Yorkina N., Cherniak Y. REGIONAL AND SOCIO-ETHICAL ASPECTS OF ECOLOGICAL MONITORING OF AEROTECHNOGENIC POLLUTION OF THE CITY OF MELITOPOL	61
11.	Каськів М.В. КОНТАМІНАНТИ І БЕЗПЕКА ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ	64
CHEMICAL SCIENCES		
12.	Мұхамбетәлиева З., Муканова Р. ХИМИЯНЫ ОҚЫТУДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ	71
13.	Хавдыл Ж., Муканова Р.Ж. ЖЕКЕ ТҮЛҒАҒА БАҒЫТТАЛҒАН ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ	76
CULTUROLOGY		
14.	Костюк І.В. ПОДОРОЖ МІФОЛОГІЧНОГО ГЕРОЯ У КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ ПСИХОАНАЛІЗУ	80
ECONOMIC SCIENCES		
15.	Алиев У.Ж., Сатбаева А.Ж. ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ОБРАБАТЫВАЮЩЕЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ КАЗАХСТАНА НА ПРИМЕРЕ РЫНКА МАШИНОСТРОЕНИЯ	85
16.	Бугай Н.О., Мірко І.О. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ З ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ	87
17.	Габрись Ю.О. ЕТИМОЛОГІЯ ПОНЯТТЯ «КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА»	90
18.	Горяча О., Олійник Б. СУТНІСТЬ ТА ІНФРАСТРУКТУРА ІНВЕСТИЦІЙНОГО РИНКУ	92

19.	Денисенко М.П., Голотко А.О. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ»	95
20.	Кашперська А.І. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	98
21.	Корнієнко О.П. ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ ТЕНДЕНЦІЙ В СВІТОВОМУ МОРЕГОСПОДАРСЬКОМУ КОМПЛЕКСІ	104
22.	Палійчук Є.С., Горват Г.А. ТЕНДЕНЦІЇ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	109
23.	Ревина И.Н. МАРКЕТИНГОВАЯ ОРИЕНТАЦИЯ СТРОИТЕЛЬНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ	114
24.	Сикорская В.М., Алексеев Г.В. ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В УСЛОВИЯХ ОГРАНИЧЕНИЙ НА ПОСТАВКИ СЫРЬЯ	116
25.	Трушкіна Н.В. ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ БОЛГАРІЇ	120
26.	Черняк О.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	127
27.	Шегір Ғ.Б., Ыдырысбек М. ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАҒДАРЫС ЖАҒДАЙЫНДА ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУДАҒЫ БАСҚАРУ ЕСЕБІНІҢ АҚПАРАТТЫҚ ЖҮЙЕСІ	130

GEOGRAPHICAL SCIENCE		
28.	Butkaliuk K., Bulycheva T., Hryniuk T. CHALLENGES IN THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL BUSINESS AND LOGISTICS OF UKRAINE IN THE AGE OF THE PANDEMIC	134
29.	Патійчук В.О., Тарасюк Н.А., Нетробчук І.М., Ціпошук С.А. НОВІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ АВСТРІЇ	138
30.	Рибалова О.В., Золотарьова С.О. НЕБЕЗПЕКА ЗБІЛЬШЕННЯ ТЕМПЕРАТУРИ ПОВІТРЯ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	148
LEGAL SCIENCES		
31.	Bezdolny M. PLACING OF THE GROUNDS, FEATURES DETENTION AND REALIZATION OF THE CONSTITUTIONAL RIGHTS OF FOREIGNERS AND STATELESS PERSONS IN THE TEMPORARY STAY OF FOREIGNERS AND STATELESS PERSONS WHO ILLEGALLY STAY IN UKRAINE	153
32.	Guyvan P. TEMPORAL CRITERIA OF OPERATIVE PROTECTION OF THE VIOLATED RIGHT.	156
33.	Korobchenko A., Shevchenko A. INTERNATIONAL COOPERATION OF CUSTOMS AUTHORITIES OF UKRAINE IN THE FIELD OF PORT CONTROL	162
34.	Kuzmenko I., Verbytska O. LEGAL FIELD OF THE STATE POLICY OF UKRAINE REGARDING THE PROTECTION OF ANIMALS FROM THE RED BOOK	166
35.	Багатко А.С., Якимчук М.Ю. РИТОРИКА У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИСТА	169
36.	Бодыкова А.Г. ЗЛОУПОТРЕБЛЕНИЕ ДОЛЖНОСТНЫМИ ПОЛНОМОЧИЯМИ	171

37.	Бондаренко С.Ю. СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВА ПРИРОДА НАСИЛЬСТВА (ТА ЗАКЛИКІВ ДО НЬОГО) ЯК ФОРМУЮЧИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО Ч.1, Ч.2 СТ. 109 КК УКРАЇНИ	175
38.	Дудніков А.Л. ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ СПОСОБУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	185
39.	Новосад Р.В. ПІДХОДИ ДО ІСНУВАННЯ СМЕРТНОЇ КАРИ ЯК ВИДУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНО-ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У КРИМІНОЛОГІЧНО-ЕКОНОМІЧНОМУ АСПЕКТІ (НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ ПРАЦЬ ЧЕЗАРЕ БЕККАРІА Й АЙЗЕКА ЕРЛІХА)	188
40.	Новіков М. ДО ПРИРОДИ ДЕОНТОЛОГІЧНОГО ПРАВОВОГО МИСЛЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	192
41.	Писаренко Д.О. ПРОФІЛАКТИКА СЛУЖБОВИХ ЗЛОЧИНІВ ТА ЇХ КОРУПЦІЙНИЙ ПРОЯВ СПІВРОБІТНИКАМИ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ	195
42.	Репеха Н.І. ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ПРИ ЕЛЕКТРОННОМУ АУДИТІ	198
43.	Хатнюк Н.С., Левицька А.А. КРАУДФАНДИНГ ДЛЯ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	200
44.	Хатнюк Н.С., Вікулін В.О. ВИКОНАННЯ ПІЛОТНОГО РІШЕННЯ ЄСПЛ В СПРАВІ «ЮРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ ІВАНОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»: ВЖИТТЯ ЗАХОДІВ ЗАГАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ	203
45.	Хатнюк Н.С., Калита Ю.А. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПОЛІТИКА У СФЕРІ БОРОТЬБИ ІЗ НАСИЛЬСТВОМ В СІМ'Ї	208

MANAGEMENT, MARKETING		
46.	Bezus R., Kryuchko L. HOW DO CO-OPS WORK? PRINCIPLES OF COOPERATIVES	213
47.	Gordienko A. PERSONNEL MANAGEMENT AND ITS INFLUENCE ON ENTERPRISE MANAGEMENT ACTIVITY	215
48.	Gorobchuk V. FORMATION OF PROJECTS AND PROGRAMS OF DEVELOPMENT OF LOCAL ROADS SERVICE	218
49.	Kravchuk A. TRANSPARENCY AND OPENNESS IN LOCAL GOVERNMENT ACTIVITIES	221
50.	Миханів В.В., Тарасюк М.В. ІМІДЖ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СПРИЙНЯТТЯ ОРГАНІЗАЦІЇ	224
51.	Мосієнко О.В., Хробуст І.В. ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ У МЕНЕДЖМЕНТІ ТА УПРАВЛІННІ	227
52.	Сисман Д.І. ПОНЯТТЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМАНДИ ТА ЇЇ ФОРМУВАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ	232
53.	Ташмухамедова К.С., Турсунзода Ж.И. УПРАВЛЕНИЕ РИСКАМИ МАРКЕТИНГОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КЛАСТЕРОВ	234
MEDICAL SCIENCES		
54.	Garkalov K., Urazova S., Mukhametrakhimov T., Alieva S. РОЛЬ ПЕРВИЧНОЙ МЕДИКО-САНИТАРНОЙ ПОМОЩИ В ПРОФИЛАКТИКЕ И ЛЕЧЕНИИ COVID-19	237
55.	Horbatiuk I., Karpuk L., Haletska O., Melnyk S., Gorska A. ATYPICAL FORMS OF CHICKENPOX AND POSSIBLE COMPLICATIONS IN CHILDHOOD (LITERATURE REVIEW)	244

56.	Horbatiuk I., Buzhak M., Martysiv T., Makovijchuk O., Mykytiuk A. CLINICAL FEATURES OF COVID-19 IN CHILDREN (LITERATURE REVIEW)	247
57.	Ivanova L., Kozoriz V., Lemak T. CLINICAL FEATURES OF MEASLES IN CHILDREN OF THE FIRST HALF OF LIFE	250
58.	Khlamanova L., Chaikovsky Y. AWARENESS OF THE CONSEQUENCES OF COVID–19 IS AN INCENTIVE FOR IN-DEPTH STUDY OF HISTOLOGY AT THE MEDICAL UNIVERSITY	252
59.	Kovah I., Khotimska Y., Aleksieienko N., Khotimska A., Krutikova O. LACTOFERIN AS A MARKER OF ANTIMICROBIAL ORAL PROTECTION IN ORTHODONTIC TREATMENT WITH NON-REMOVABLE APPARATUS	255
60.	Syrotnykov D. IMPACT OF COVID-19 ON PATIENS WITH DIABETES	259
61.	Vasylenko T., Sydorenko I., Baftalovska S., Vasilenko A. ДОСВІД ВЕДЕННЯ ПАЦІЄНТКИ З СУПЕРБАГАТОПЛІДНОЮ ВАГІТНІСТЮ В УМОВАХ ПЕРИНАТАЛЬНОГО ЦЕНТРУ	262
62.	Ісламова Р.С., Андросов Є.Д. ВІТАМІН В12 У ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ ТА ВЕГЕТАРІАНЦІВ: ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ, ДЕФІЦИТ ТА ЙОГО ПРОФІЛАКТИКА	265
63.	Галаган А.А., Дігтяр В.А., Степанський Д.О., Лук'яненко Д.М. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗБУДНИКІВ ПОЗАГОСПІТАЛЬНОЇ ПНЕВМОНІЇ З ГНІЙНО-ДЕСТРУКТИВНИМИ УСКЛАДНЕННЯМИ У ДІТЕЙ	273
64.	Донська Ю.В., Лоскутова Т.О., Садуллаєв А., Петулько А.П., Сімонова Н.В. РОЛЬ ВИЯВЛЕННЯ ГРУП РИЗИКУ ФОРМУВАННЯ ДОБРОЯКІСНИХ УТВОРЕНЬ ЯЄЧНИКІВ	280

65.	Егорова О.А., Попов В.Л., Белешников И.Л., Силин А.В., Семенов М.Г. КЛИНИЧЕСКИЕ И СУДЕБНО-МЕДИЦИНСКИЕ АСПЕКТЫ ПОВРЕЖДЕНИЙ ЧЕЛЮСТНО-ЛИЦЕВОЙ ОБЛАСТИ И ШЕИ, СОПРОВОЖДАЮЩИЕСЯ ИНФЕКЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ	283
66.	Жураківський В.М., Пахаренко Л.В., Басюга І.О., Ласитчук О.М., Моцюк Ю.Б., Заяць І.Т. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО КОНСЕРВАТИВНОГО ЛІКУВАННЯ МІОМИ МАТКИ	291
67.	Зульфїгаров А.О., Жмїнько П.Г., Калашніков А.А., Худайкулова О.О., Курдїль Н.В. ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГОСТРОЇ ПЕРОРАЛЬНОЇ ТОКСИЧНОСТІ ЛІКАРСЬКОЇ СУБСТАНЦІЇ ПРОТОЙЛ НА ЩУРАХ W1STAR NAN SPF	294
68.	Крячкова Л.В., Коробко М.Ю. ВИЗНАЧЕННЯ СТОМАТОЛОГІЧНОГО СТАТУСУ ШКОЛЯРІВ ТА МОЛОДІ ВЕЛИКОГО ПРОМИСЛОВОГО МІСТА ДЛЯ РОЗРОБКИ КОМПЛЕКСНИХ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ПРОГРАМ	298
69.	Курдїль Н.В., Волосовець А.О., Шейман Б.С., Іващенко О.В., Андрющенко В.В. ОСОБЛИВОСТІ ГОСТРИХ ОТРУСНЬ ДЕРИВАТАМИ ФЕНТАНІЛУ, НОВИМИ СИНТЕТИЧНИМИ ОПОЇДАМИ І НАРКОТИКАМИ, ЩО МІСТЯТЬ НЕФЕНТАНІЛОВІ СПОЛУКИ	300
70.	Лоскутова Т.О., Петулько А.П., Донская Ю.В., Симонова Н.В. ЗМІНИ В СИСТЕМІ ГЕМОСТАЗА У ВАГІТНИХ ЗІ ЗВИЧНИМ НЕВИНОШУВАННЯМ ВАГІТНОСТІ ТА СПАДКОВИМИ ТРОМБОФІЛІЯМИ	305
71.	Нейко О.В., Кравчук І.В., Курташ Н.Я., Куса О.М. ПЕРИНАТАЛЬНІ УСКЛАДНЕННЯ ТА ІМУНОБІОЛОГІЧНА РЕАКТИВНІСТЬ НОВОНАРОДЖЕНИХ У ЖІНОК З ІНФЕКЦІЄЮ НИРОК ПІД ЧАС ВАГІТНОСТІ.	310
72.	Петулько А.П., Лоскутова Т.А., Донская Ю.В., Симонова Н.В. ИНФЕКЦИИ МОЧЕВЫХ ПУТЕЙ У БЕРЕМЕННЫХ	313

73.	Попов В.Л., Лаврукова О.С., Сидорова Н.А., Приходько А.Н. К ВОПРОСУ ИЗУЧЕНИЯ РАЗЛОЖЕНИЯ КОСТНЫХ ОСТАНКОВ	316
74.	Почапський В.Є. ПАТОЛОГІЯ СИСТЕМИ ГЕМОСТАЗУ ПРИ COVID-19	319
75.	Сергета І.В., Макаров С.Ю., Макарова О.І. ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ТА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРЕВЕНТИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У СУЧАСНИХ УМОВАХ	323
76.	Сімонова Н.В., Стрельцова Т.Р. КЛІНІЧНІ ОСБЛИВОСТІ РОЗВИТКА НЕОПЛАЗІЙ ШИЙКИ МАТКИ	326
77.	Сімонова Н.В., Лоскутова Т.О., Петулько А.П., Донська Ю.В. ВПЛИВ МІКСТИНФІКУВАННЯ УРОГЕНІТАЛЬНОГО ТРАКТУ ЖІНОК НА РОЗВИТОК ПАПІЛОМАВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ	328
78.	Широков О.В., Тітов Г.І., Сіразетдінова Г.Г., Теплова І.В., Башта І.Г. ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я - ЗАПОРУКА СОЦІАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	331
PEDAGOGICAL SCIENCES		
79.	Grekker N. ART THERAPY IN ART LESSONS	335
80.	Moroz O. ACADEMIC COMPLEX AS THE MEANS OF CONTINUOUS EDICATION IMPLEMENTATION	340
81.	Shchetyna T., Kolosovska N. “THE SPECIFICS OF THE MODERN LESSON OF LITERATURE IN AN INCLUSIVE CLASSROOM THROUGH THE PRISM OF THE FORMATION OF LINGUISTIC AND LITERARY COMPETENCE”	346

82.	Баранцова І., Рутковський М., Рутковська А. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ: СПЕЦИФІКА І ПЕРСПЕКТИВИ	350
83.	Бобошко В.В., Онищук В.А. МЕТОДИКО-ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ РУХОВИМ ДІЯМ	354
84.	Бондаренко С.В., Волинець Ю.О. РОЗВИТОК УЯВЛЕНЬ ПРО ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ ТА ФОРМУ ПРЕДМЕТІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	358
85.	Борщенко В.В., Козарчук В.С. ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	365
86.	Верьовкіна Ж.Л., Курбет О.А. ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ, ЯК МОНИТОРИНГ ДОСЯГНЕНЬ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	369
87.	Годунко Л.В. ООНОВЛЕНИЙ ВАРІАНТ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ З МОВНОЇ ОСВІТИ (2018 Р.) ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ДОКУМЕНТ У ПРОЦЕСІ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	372
88.	Горденко С.І. ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ»	375
89.	Долинський Б.Т., Буховець Б.О., Дишель Г.О., Найденська Г.П., Мальцева А.А. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ СПОРТСМЕНІВ З ТРАВМОЮ ГОМІЛКОВОСТОПНОГО СУГЛОБА ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ КАБАТ	383
90.	Дорохова Д.О., Волинець Ю.О. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ДЕРЖАВНИХ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	387

91.	Золотухіна А.В. СТВОРЕННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У СЕРВІСІ WORDWALL	391
92.	Кобиленко Н.К., Надолінська К.Д. КОНТРОЛЬ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	394
93.	Кобиленко Н.К., Школенко Д.В. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ (НА ПРИКЛАДІ НОВОГРЕЦЬКОЇ)	397
94.	Кобиленко Н.К., Саранова В.С. ОСНОВНІ МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ (У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ)	401
95.	Красильников А.А. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРЕПОДАВАННЯ СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН В ВІСШЕЙ ШКОЛЕ ВО ВРЕМЯ ПАНДЕМІИ COVID19	404
96.	Кривохатько Н.Д. ЗНАЧЕННЯ ПРИКЛАДНОГО АНАЛІЗУ ПОВЕДІНКИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА	412
97.	Лопаєва О.М., Бойко О.І. СУЇЦИДАЛЬНА ПОВЕДІНКА ПІДЛІТКІВ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА	415
98.	Лубышев Е.А. ИННОВАЦИОННАЯ ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ТЕХНОЛОГИЯ СНИЖЕНИЯ УРОВНЯ КОНФЛИКТНОСТИ В ЮНОШЕСКИХ КОМАНДАХ ПО ХОККЕЮ	417
99.	Попова К.О. АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ТА ЇЇ ОСНОВНІ СКЛАДОВІ	427
100.	Притула О. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ НА ОСНОВІ ЕТНІЧНИХ ТРАДИЦІЙ	432

101.	Романенко Л.В., Калашник О.С. ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ СТОРИТЕЛІНГУ НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	437
102.	Ростовська І.О. ПИТАННЯ САМОРЕГУЛЯЦІЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО- ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ	442
103.	Степанова Н.М., Топорко Ю.А. ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЧЕРЕЗ СПІВПРАЦЮ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА СІМ'Ї	447
104.	Сулейманова Е.У., Тимченко А.С., Дерпак Ю.Ю., Видиборець С.В. СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	453
105.	Сулицький В.В., Іванів С.А. ОЦІНКА РИЗИКІВ І ПОТРЕБ У ПЕРІОД НАГЛЯДУ ЗА ПРАВОПОРУШНИКАМИ ПІД ЧАС ЇХ ЗНАХОДЖЕННЯ НА ОБЛІКУ В ОРГАНАХ ПРОБАЦІЇ	459
106.	Титовский А.В., Кондратьев П.А., Заппаров Р.Э., Красильников А.А. МЕДИЦИНСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ В СОВРЕМЕННОМ ФУТБОЛЕ	465
107.	Трускавецька І.Я., Безвіконна С. ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНЦЬКИХ УМІНЬ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ	471
108.	Тюріна В.О. БІНАРНІ ЗАНЯТТЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ	474
109.	Тітова Г.В., Філіпов В.Ю. СТРЕТЧІНГ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ГНУЧКОСТІ БАСКЕТБОЛІСТІВ	478

110.	Шевченко О., Кучеренко Д., Сізова А., Коваленко В. ГІМНАСТИЧНО-ХОРЕОГРАФІЧНІ ВПРАВИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ РУХІВ ПРИ ПОРУШЕННІ ПОСТАВИ	482
111.	Шелестова Л.В. ПЕРЕВАГИ Й НЕДОЛІКИ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	487
112.	Шопіна М.О., Якунін Я.Ю. РОЗГЛЯД ПРОБЛЕМИ СТРЕСУ З УЧИТЕЛЯМИ РІЗНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ НА КУРСАХ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ	491
113.	Әбдірахман Г.Б., Сапархан Б.Б., Бердібекова Қ.Ш. «ӨЗІН-ӨЗІ ТАҢУ» РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ОРТАНЫ ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ САБАҚТАН ТЫС ФОРМАЛАРЫ	494
PHARMACEUTICAL SCIENCES		
114.	Karpova S., Ivashura M., Antonenko O., Bondarenko N., Moroz K. SPECTROPHOTOMETRIC DETERMINATION OF BENZYL PENICILLIN IN PURE FORM AND IN TABLETS	498
115.	Smetanina K. MODERN TRENDS IN THE SPHERE OF DEVELOPMENT OF ADDITIONAL PROFESSIONAL EDUCATION OF MANUFACTURERS IN UKRAINE	502
PHILOLOGICAL SCIENCES		
116.	Kim L. UTILISATION DE L'HUMOUR ET DE L'HUMOUR « MACABRE » DANS LES TEXTES PUBLICITAIRES	505
117.	Kuptsova T., Koliieva I. THE DISCOURSE AS A COMPOUND LINGUISTIC PHENOMENON	507
118.	Бикова Т.В. ЖАНР ДЕТЕКТИВУ У ТВОРЧОСТІ А. КОКОТЮХИ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «НАЗИВАЙ МЕНЕ МЕРІ...»)	510

119.	Бідун О.Л. НАСТУПНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ У ВИВЧЕННІ АНТРОПОНІМІВ У СИСТЕМІ СТАРША ШКОЛА – ЗВО	513
120.	Гудована Н.Ю. ЕННЕАГРАМА ЖІНОЧИХ ОБРАЗІВ У РОМАНІ В. ДАНИЛЕНКА «КЛУБ «СТАРІЙ ПЕГАС»	517
121.	Ломова Е.А., Тебегенова А., Кокенова З., Казмагамбетова А., Касымжанова М.Е. РУССКО-АНГЛО-АМЕРИКАНСКИЕ ЛИТЕРАТУРНЫЕ СВЯЗИ В ПЕРИОД С 90-Х ГОДОВ XIX ВЕКА ПО ПЕРВОЕ ДЕСЯТИЛЕТИЕ XX ВЕКА	521
122.	Марченко Н.М. ОПИСОВИЙ ПРЕКЛАД, ЯК ВИД ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ СТРАТЕГІЙ ЗБЕРЖЕННЯ ЕТНОСПЕЦИФІЧНОСТІ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ	527
123.	Осьмак Н.Д. АНТИНОМІЯ «СВІЙ – ЧУЖИЙ» У РОМАНІ «ОГОЛЕНИЙ НЕРВ» СВІТЛАНИ ТАЛАН	532
124.	Хамазюк О.М., Петраш А.І. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ	535
125.	Харчук Л.В. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНСЬКІЙ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНІЙ ТЕРМІНОСИСТЕМІ	537
PHILOSOPHICAL SCIENCES		
126.	Поляруш Б.Ю. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ ЛЮДИНИ В СУЧАСНОМУ МЕГАПОЛІСІ	540
PSYCHOLOGICAL SCIENCES		
127.	Бовдир О.С., Вельдбрехт О.О., Гончаренко Л.А., Самкова О.М., Храпко Т.А. ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ У МАЙБУТНІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ	542

128.	Бондаревич С.М., Котляр Л.І., Чендарогло С.В. ВПЛИВ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ НА СЕКСУАЛЬНУ ФУНКЦІЮ У МОРЯКІВ	545
129.	Вакуліч Т.М., Сафір Т.Ю. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОГРАМИ КОРЕКЦІЇ ЕМОЦІЙНИХ РОЗЛАДІВ У ЖІНОК З СЕКСУАЛЬНИМИ ДИСФУНКЦІЯМИ	551
130.	Назаревич В.В. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ОСТРАКІЗМ: ПОТЕНЦІЙНА ОСНОВА ДЛЯ БОРОТЬБИ З НИМ	556
131.	Розіна І.В. ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ НА ПСИХІЧНИЙ СТАН ЛЮДИНИ	559
SOCIOLOGICAL SCIENCES		
132.	Болотова В.О., Мітіна В.В. РОЗРОБКА СТАНДАРТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ	565
TECHNICAL SCIENCES		
133.	Logvinova K., Mashtalir S. THE DEPENDENCY OF GAMIFICATION (AR MASKS) IN MARKETING TO CLIENTS LOYALTY IN MEDICAL CENTER	568
134.	Mahomet A. FORMATION OF THE STRUCTURE OF REQUIREMENTS OF USERS OF MEDICAL INFORMATION SYSTEM	571
135.	Miroshnyk Y. ВАЖЛИВІСТЬ РОЗРОБКИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ	578
136.	Баришнікова П. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНАЛІВ ПОПУЛЯРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ ДИСТАНЦІЙНИМ НАВЧАННЯМ	580
137.	Гонтар С.О., Кіріченко Л.О. ДОСЛІДЖЕННЯ І ПОРІВНЯННЯ МЕТОДІВ КЛАСИФІКАЦІЇ РЕАЛІЗАЦІЙ ТРАФІКІВ ДЛЯ ДЕТЕКТУВАННЯ DDOS-АТАК	583

138.	Коханська Н.О. ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ДРУКОВАНИХ ВИДАНЬ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	586
139.	Моркляник Б.В., Іваськевич О.М., Лавренюк В.М., Шаповал В.Г., Роечко А.Н. СТАЦИОНАРНОЕ ТЕПЛОВОЕ ПОЛЕ В МНОГОСЛОЙНОМ ГРУНТОВОМ ОСНОВАНИИ ТЕПЛОВОГО НАСОСА НЕОГРАНИЧЕННЫХ РАЗМЕРОВ В ПЛАНЕ	592
140.	Ручинський М.М. МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ ОСНОВНИХ ПАРАМЕТРІВ ВІБРОУДАРНОЇ МАШИНИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ФУНДАМЕНТНИХ БЛОКІВ	596
141.	Троценко О.В., Григоров А.Б. ВИКОРИСТАННЯ БАРВНИКІВ В ТОВАРНИХ МОТОРНИХ ПАЛИВАХ	602
TOURISM		
142.	Безсмертнюк Т.П. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	604
143.	Крапівіна Г.О., Рингач К.О., Ханча М.К. ВІЗНИЙ ТУРИЗМ УКРАЇНИ І ФРАНЦІЇ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА	608
144.	Крапівіна Г.О., Жидова А.В., Мазур В.М. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СТАТИСТИКИ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ НІМЕЧЧИНИ ТА УКРАЇНИ	613

РОЗВИТОК УЯВЛЕНЬ ПРО ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ ТА ФОРМУ ПРЕДМЕТІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Бондаренко Світлана Василівна

магістрант спеціальності «Дошкільна освіта»
Київського університету імені Бориса Грінченка

Волинець Юлія Олександрівна

старший викладач кафедри дошкільної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук

Однією з найактуальніших та найважливіших проблем у навчанні дітей є формування основних математичних уявлень, умінь та навичок та забезпечення всебічного розвитку дітей. Формування математичних уявлень у дітей, знання геометричних форм, форм предметів і тіл є одним із завдань математичного розвитку дітей дошкільного віку. Формування уявлень про геометрію дітей дошкільного віку є основою розвитку пізнавальних здібностей і відіграє важливу роль у розвитку особистості. Діти вивчають назви геометричних фігур, встановлюють кількісні та просторові зв'язки, порівнюють об'єкти за розміром і поступово займаються моделюванням.

Навчання дітей математики в сучасному житті стає все більш актуальним. У першу чергу це обумовлено бурхливим розвитком математичної науки і проникненням її в різні галузі знань. У зв'язку з цим систематично реконструюється зміст викладання математики в закладі дошкільної освіти. Формування початкових математичних знань і умінь у дошкільнят має здійснюватися таким чином, щоб навчання давало не тільки безпосередній практичний результат, а й широкий розвиваючий ефект.

У процесі ознайомлення дошкільників з геометричними виразами існує два напрямки. Це робота з формування уявлень про форму геометричних фігур на основі органів чуття та використання їх як еталону при визначенні форми об'єктів у світі. Співпраця всіх аналізаторів сприяє більш точному сприйняттю дітьми форми предмета. Щоб краще зрозуміти предмет, діти торкаються його, обертаються і намагаються побачити його з різних ракурсів [7, с. 57]. Тому основну роль у розпізнаванні форми об'єкта відіграють дослідження, які виконуються одночасно усіма аналізаторами, а потім слова. Діти дошкільного віку часто мають низький рівень огляду та обстеження форми предмета або грубе відчуття, тому вони не вміють розрізняти подібні форми (прямокутник-квадрат-ромб). Тому формування уявлень про геометричні та об'єктні форми є важливим елементом виховних завдань у дошкільному віці.

Методика формування елементарних математичних понять у дошкільників пройшла довгий шлях розвитку. У сучасному інформаційному суспільстві математика необхідна для освоєння практично всіх областей наукових і

практичних знань і умінь. Без суворої математичної логіки важко уявити роботу менеджера, логіста, юриста, психолога та ін. Математична освіта дозволяє людині орієнтуватися в повсякденному житті і сприяє вихованню всебічно розвиненої особистості [1, с. 3].

Освоєння основних форм та їх словесне позначення полегшують дитині орієнтацію у навколишньому світі. Зустрівшись, наприклад, з предметом тієї чи іншої форми, дитина може в стані зв'язати її з вивченими і основними формами, виділити подібність і відмінність: «Це схоже на кубик». Отримані вміння та знання сприяють для дітей правильному аналізу різних форм предметів і відтворення їх в малюнках, спорудах. Ці головні форми виділяються в якості еталонів, зразків, які представляють для дітей можливість розібратися у всьому різноманітті форм і предметів.

Перші уявлення про геометричні фігури дошкільнята отримують в ігровій діяльності. Педагог намагається при дітях давати вірну назву геометричних фігур, але не робить акцент на їх запам'ятовуванні.

У процесі систематичного навчання математики діти освоюють спеціальну термінологію:

- геометричних фігур (коло, квадрат, трикутник, ромб та інші);
- назви чисел;
- елементи фігур (сторона, вершина, підставка) та інше [9, с. 10]

Незважаючи на те, що проблеми розвитку математичних уявлень про геометричні фігури дітей дошкільного віку в останні десятиліття активно вивчаються у вітчизняній педагогіці, на сьогодні не існує загального та систематичного розуміння про математико-геометричні уявлення дітей дошкільного віку. Формування основних математичних уявлень - це навмисний та організований процес передачі та засвоєння знань, умінь та методів розумової діяльності [4, с. 24].

Розуміння форми предметів з'являються у дітей досить рано. Дослідження показують, що немовля дотиком визначає пляшечку і груди матері. Візуально діти починають розрізняти форми предметів з 5 місяців. У цьому випадку показниками розуміння форм є рухи рук, рух тіла в бік досліджуваного предмету та його хапання при формуванні рухів рід час харчування.

Згідно теорії поетапного формування розумових дій і понять місце, призначення і характер мовлення дітей змінюється одночасно з освоєнням дії. Якщо на першому етапі вони виконують завдання з частковим промовлянням способу виконання, і на другому теж, на третьому – міркують. Розумова дія здійснюється в плані внутрішньої мови, мови про себе [6, с. 13].

Внутрішня мова дошкільнят за даними психолога тісно пов'язана із зовнішньою предметною діяльністю. У цьому своєрідність їх розумових дій, яка в значній мірі спирається на наочні образи, включені безпосередньо в практичну діяльність. 3-4-х річні діти не можуть виконувати завдання, яке вирішується чисто мовленнєвими засобами, тобто в плані внутрішньої мови. Їм доступні завдання, що виконуються практично засобами з незначною участю внутрішнього мовлення [6, с. 11].

Особливе місце серед джерел з організації математичного розвитку займає усна народна творчість. Різноманітні лічилки, прислів'я, приказки, загадки, потішки завжди мали гарний вплив на навчання дітей лічби, допомагали сформуванню у дитини поняття про число, форму, розмір, час і простір. Науковців здавна цікавило, у якому віці дитина зможе розуміти і засвоювати перші кількісні відношення між реальними предметами і явищами, які психічні процеси супроводжують засвоєння знань. Відповіді на ці питання можна знайти у психолого-педагогічних працях вітчизняних науковців [8, с. 33].

Дослідження психолога Т. Дуткевич показують, що геометрична фігура сприймається дошкільнятами своєрідно. Якщо дорослий сприймає відро або стакан як предмети, що мають циліндричну форму, то в його сприйнятті включається знання геометричних форм. У дошкільника відбувається зворотне явище [4, с. 54].

В 5–6 року діти роблять предметними геометричні фігури, так як вони в їхньому досвіді представлені нероздільно з предметами, які не абстраговані. Геометрична фігура сприймається дітьми як картинка, як деякий предмет: квадрат – це хусточка, кишенька; трикутник – дах, коло – колесо, м'ячик, два кола поруч – окуляри, кілька кіл поруч – бусики і т.п.

У 6 років опредмечування геометричної фігури виникає тільки при зіткненні дитини з незнайомою фігурою: циліндр – це відро, стаканчик.

В 6 – 5 років дитина починає порівнювати геометричну фігуру з предметом: про квадрат говорить, що це хустинка. В результаті організованого навчання діти починають виділяти в навколишні предмети знайому геометричну фігуру, порівнювати предмет з фігурою (стаканчик як циліндр, дах як трикутник), вчать давати правильну назву геометричній фігурі і формі предмету, в їхній мові з'являються слова *квадрат, коло, квадратний, круглий* і т.п.

Відомо, що в основі пізнання завжди лежить сенсорне обстеження, опосередковане мисленням і мовленням. У дослідженнях Т. Дуткевич а з дітьми 2 – 5 років індикатором зорового розрізнення форми предметів були предметні дії дитини. Мета досліджень – визначити результативність зорового розрізнення форми в різному віці. Перед дітьми ставилося завдання протягнути геометричну фігуру через отвір (по типу рамок і вкладишів М. Монтесорі), вибравши необхідне за формою. Спочатку це завдання вирішувалося шляхом проб і помилок, і діти 2-х років не піднімалися вище цього рівня. Діти 5-х років після ряду спроб стали кілька разів переводити погляд з фігури на отвір, як би прикладаючи візуально одне до іншого, що давало безпомилкове практичне рішення [4, с. 42].

Учена Т. Степанова проводила експерименти на вироблення вміння розрізняти фігури. Нею використовувалися гараж з автомобільчиком і табло, на якому висвітлювалися геометричні фігури, реактивні ключі із зображеннями фігур, і, якщо дитина правильно вибирала з двох ключів необхідний, виїжджав автомобільчик. Дії дітей 5–6 років натискали ключі навмання, для них була важлива гра, не виявлялося використання дослідницьких дій; деякі кидали побіжний погляд на фігуру; частина дітей обводили пальцем контур,

перераховували кути. Тобто характер зроблених помилок знаходився в прямій залежності від способу ознайомлення дітей з фігурами [84, с. 55].

За дослідженнями С. Якіменка, діти 2-6 років краще пізнавали предмети за формою, коли пропонувалося спочатку обмацати предмет, а потім знайти такий самий. Нижчі результати спостерігалися тоді, коли предмет сприймався візуально [9, с. 58].

З чотирьох способів обстеження геометричних фігур (розглядання, обмацування, розглядання і обмацування, маніпулювання) в 5 років найбільш високі результати спостерігалися після четвертого варіанту, після 5 років – першого варіанту; мабуть, інформація, додана дотиком, у дітей є основою для змішування близьких за формою фігур. Тобто для того, щоб дитина виділила істотні ознаки геометричних фігур, необхідно їх зорове і рухове обстеження. Рухи рук організують рухи очей і цього дітей необхідно навчити.

Дослідження О. Гаврилова розкривають особливості рухів рук при обстеженні предметів за формою. Дітям зав'язували очі і пропонували ознайомитися з предметом шляхом дотику. У 5-6 років – рухи виконавчі (катають, стукають, возять); 6-5 років – рухи установчі (затискають в руці); 5-8 років – рухи дослідницькі (простежування контуру, перевірка на пружність). Вивчення рухів очей здійснювалося через кінореєстрацію [2, с. 5].

У 5-6 років – рухи нечисленні, всередині фігури, іноді (одноразово) по осевій лінії, багато помилкових відповідей, змішання різних фігур.

У 6-5 років – рухи очей переважно всередині фігури, кількість рухів збільшується в два рази; судячи з траєкторії, орієнтовані на розмір і площа; великі, розмашисті, виявляються групи близько розташованих фіксацій, що відносяться до найбільш характерних ознак фігури; дають більш високі результати.

У 5-8 років – з'являються рухи, однак вони охоплюють найбільш характерну частину контуру, інші частини виявляються необстеженими; рухи всередині контуру, кількість та сама, високі результати; як і в попередній період, спостерігається змішання близьких фігур.

У 8-9 років – рухи по контуру, перетин поля фігури, причому рухи зосереджуються на найбільш інформативних ознаках, спостерігаються відмінні результати не тільки при розпізнаванні, але і при відтворенні.

У сучасних педагогічних дослідженнях, пов'язаних з проблемами вдосконалення функціонування педагогічних систем, підвищення ефективності освітнього процесу, одним з аспектів, що викликають найбільший інтерес, є виявлення, обґрунтування та перевірка педагогічних умов, що забезпечують успішність здійснюваної діяльності. Узагальнення результатів численних науково-педагогічних досліджень показує, що в теорії і практиці педагогіки можна зустріти такі різновиди педагогічних умов як:

- 1) організаційно-педагогічні (В. Беліков, Є. Козирєва, С. Павлов, А. Сверчков та ін.);
- 2) психолого-педагогічні (Н. Журавська, А. Круглий, А. Лисенко, А. Малихін та ін.);
- 3) дидактичні умови (М. Рутковська та ін.) і т.д.

Узагальнивши матеріали ряду досліджень [2; 3; 6], було виявлено, що педагогічні умови розглядаються вченими як умови, які покликані забезпечити певні педагогічні заходи впливу на розвиток особистості суб'єктів або об'єктів педагогічного процесу (педагогів або вихованців), яке тягне за собою в свою чергу підвищення ефективності освітнього процесу.

Аналіз досліджень, які зачіпають вирішення питань реалізації педагогічних умов, показав, що вони мають наступні характерні ознаки:

1) педагогічні умови розглядаються вченими як сукупність можливостей освітньої та матеріально-просторового середовища, використання яких сприяє підвищенню ефективності цілісного педагогічного процесу;

2) сукупність заходів впливу, які характеризуються як педагогічні умови, спрямовані, в першу чергу, на розвиток особистості суб'єктів педагогічної системи (педагогів або вихованців), що забезпечує успішне вирішення завдань цілісного педагогічного процесу;

3) основною функцією педагогічних умов є організація таких заходів педагогічної взаємодії, які забезпечують перетворення конкретних характеристик розвитку, виховання і навчання особистості, тобто впливають на особистісний аспект педагогічної системи;

4) сукупність педагогічних умов підбирається з урахуванням структури особистісної характеристики суб'єкта педагогічного процесу.

Виходячи з вищевикладеного, визначимо педагогічні умови формування уявлень про геометричні фігури у дошкільнят, які включають:

1) поетапне засвоєння знань:

1 етап – сприйняття форми на сенсорному рівні;

2 етап – засвоєння властивостей геометричних фігур;

3 етап – встановлення зв'язків і відносин між властивостями геометричних фігур (узагальнення).

2) вибір методів навчання [7, с. 61].

Провідне місце при вивченні геометричних фігур та їх властивостей повинні займати практичні методи, а, перш за все, продуктивна діяльність. Систематично повинні проводитися в безпосередньо освітньої діяльності та режимних моментах такі види робіт, як виготовлення геометричних фігур з пластиліну, паличок, паперу, їх вирізання, моделювання та ін. При цьому важливо вчити дітей розрізняти істотні і несуттєві ознаки фігур [9, с. 56].

Велику увагу при цьому слід приділити використанню прийому зіставлення і протиставлення геометричних фігур.

В ході виконання таких завдань відбувається формування уявлень про геометричні фігури. Це можуть бути завдання на:

– побудову геометричних фігур;

– розбиття фігури на частини і складання її з інших фігур;

– формування вміння читати геометричні креслення та ін.

3) продумана система організованої освітньої діяльності, яка включає використання дидактичних ігор, розвиваючих ігор та математичних розваг.

Тому педагогічні умови формування уявлень про геометрію дошкільників включають поступове набуття знань, вибір методів навчання та продуману

систему організованої навчальної діяльності. Свідома діяльність вихователя у формуванні уявлення про геометричні фігури створює сприятливі умови як для успішного оволодіння як усім курсом математики, так і для розвитку психічних процесів та самостійності.

Порядок у формуванні уявлень стосовно геометричних фігур:

1. Демонстрація геометричних фігур та їх називання.
2. Розгляд геометричних фігур за допомогою конкретних практичних дій.
3. Демонстрація ще кількох фігур однакової геометрії, але різних кольорів та розмірів.
4. Порівняння з об'єктами з подібною геометрією та формою. Знайдіть його в оточуючих предметах, схожих на цю фігуру.
5. Порівняння фігур між собою на основі геометрії.
6. Порівняння знайомих фігур, визначення спільних якостей та відмінностей (овали та кола, квадрати та прямокутники тощо).
7. Інтеграція властивостей геометричної фігури шляхом вимірювання, моделювання, креслення, навчання, побудови тощо [6, с. 10].

Фіксацію уявлень дошкільнят про знайомих геометричні фігури рекомендується проводити в різних видах діяльності. Певний порядок розгляду і порівняння моделей потрібний для розвитку здатності дошкільників послідовно визначати форму геометричних фігур, порівнювати їх однорідні характеристики, виділяти суттєві характеристики (наявність деталей, їх кількість, співвідношення розмірів) і відволікатися від незначних (колір, розмір, матеріал та ін.). Звідси висновок про необхідність навчання дошкільнят правильним методам обстеження форми геометричних фігур; розвивати здатність виявляти їх найпростіші властивості, а також вчити дошкільнят групувати геометричні фігури за ознаками, підкреслюючи незмінність форм; навчитися вибирати слова і малюнки серед фігур різного кольору і розміру; вчити знаходити в оточуючих предметах схожість з відомими геометричними формами; навчитися змінювати форми [1, с. 3].

Таким чином, в результаті систематично організованих педагогом дидактичних ігор, діти набували здатність підходити до кожної нестандартної задачі творчо, з позиції пошуку нового шляху вирішення. Характер пошукових дій при цьому поступово змінювався: від помилкових – до цілеспрямованих вірних дій. Від вирішення завдань за допомогою вихователя (на основі часткових підказок, використання навідних запитань, підтвердження часткового вирішення) діти переходили до повністю самостійного швидкого вирішення завдань в грі.

Список літератури

1. Баглаєва Н. І. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дошкільнят. Дошкільнє виховання. 2014. № 7. С. 3–4.
2. Гаврилов О.В., Ляшенко О.М. Спеціальна методика математики :Підручник. Кам'янець-Подільський :ТОВ „Друк Сервіс”, 2014. 42. с.
3. Дмитренко Л. Математичний зореліт. Заняття для старших дошкільнят. Дошкільнє виховання. 2009. № 5. С. 10-15

4. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
5. Плетеницька Л. Логіко-математичний розвиток дошкільників. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2012. 156 с.
6. Павленко Л. Г. Роль дидактичних ігор у розвитку логіко-математичних здібностей дошкільників // Таврійський вісник освіти. 2013. №2 (42). С.10-15
7. Степанова Т. М. Індивідуалізація і диференціація навчання математики дітей старшого дошкільного віку: монографія. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 208 с
8. Щербакова Є.І. Методика навчання математиці дитячого садка: Навч. посібник. М.: Видавничий центр «Академія», 2014. 144 с.
9. Якименко С. І. Абетка. Логіка. Математика: метод. посіб. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2012. 176 с.